

**[„SE ‘NȚELEGE CĂ, DUPĂ
MANIFESTUL...”] – de Mihai
Eminescu [25 martie 1883]**

Se 'nțelege că, după manifestul partidului roșu, publicat în Monitorul- fundescu, toate în țara aceasta merg strună și de minune, încât dacă le-ar da cineva crezare, România s-ar fi aflând în apogeul fericirii și al gloriei. Cel ce bunăoară nu vede că am pierdut mii de oameni pe câmpul de luptă, obținând drept unic rezultat cedarea Basarabiei, că azi, când țara e independentă și fostul voievod rege, se cere ca o târzie compensație a recunoașterii acestor titluri Dunărea romană; cine nu observă că, în acelaș timp în care politicienii se îmbogățesc, toate clasele acestui popor, de la Vlădică pân-la opincă, dau îndărăt, acela nu poate decât să aplaude la toate laudele pe cari partidul roșu, cu cunoscutul său esces de modestie, și le aduce singur prin acel manifest.

Oricât am face din acest act obiectul cercetărilor noastre amănunțite, nu vom găsi nimic nou, afară doar de unele nume iscălite sub dânsul, pe cari ne obicinuiserăm a le vedea într-altă parte, dar pe cari le întâlnim alături cu. onor. Costinescu. Aceleași glorificări vechi și de atâtea ori răsturnate a faptelor partidului, aceleași acuzări neadevărate ori nedrepte la adresa opoziției, c-un cuvânt un act cârpit din petece de reviste insipide ale „Românului”, lipite cu platitudinea abituală a acestor oameni pe cât de lipsiți de talent pe atât de insinuanți în vorbe și de incapabili de adevăr.

Astfel emancipare economică se numește de ex. răscumpărarea hârțiilor Stroussberg făcută c-un preț îndoit decum se cotau, un fapt care afară de îmbogățirea a o sumă de patrioți prin joc de bursă n-a avut alt rezultat decât sporirea enormă a capitalului datoriei publice.

Tot în rândul emancipării economice se trece răscumpărarea liniei Cernavoda chiustenge, plătită de trei ori pe atâta pe cât face și decum ceruse societatea engleză din capul locului. Se vorbește, desigur pentru oamenii din provincie, de-un port la mare pe care l-am fi având, adecă tot de așa – numitul port de la Chiustenge care, pentru toate spiritele cunoscătoare, nu

există pân' acum decât în fantazia scriitorilor „Românului”.

În fine vine o polemică lungă la adresa opoziției, cu privire la legea electorală în care iar nu se face decât a se repeta toate neadevărurile zise și rezise pân' acum. Se vorbește și aci despre lesniciunea cu care s-ar fi corumpând colegiile superioare restrânse, ca și când rezultatele pe cari ni le-a dat sufragiul universal în cele din urmă alegeri comunale, adecă abținerea absolută a imensei majorități a alegătorilor și participarea la ele numai a politicianilor și gardelor civice, nu ne-ar fi dat un tablou fidel și o idee exactă despre mizeria și servilitatea unor alegeri făcute în asemenea condițiuni. Sofisme spuse deja de d. C.A. Rosetti în articolele sale asupra acestei chestiuni se repetă pentru nu știm a câta oară, ca și când realitatea, adecă practicarea reformei în alegerile ce-au avut loc n-ar fi dovedit că guvernamentali și numai guvernamentali pot ieși din urne și că la urma – urmelor lupta se reduce în asemenea caz la intrigile din chiar partidul roșu, la certe meschine dintre Serurie și Sarkez. Sarkez și Serurie, la apostrofe comune și înjurături de uliță între gheșeftari căpătuiți și cei cari caută a se căpătui. Alegerile comunale din București, cari au umplut consiliul cu capete de post și oameni de facem-treburi, de tot ce marele oraș are pe de o parte mai mărginit, pe de alta mai puțin onest, membrii comitetului central roșu nu sunt în stare a le considera ca o adevărată și sângeroasă dezmințire la teoria demagogică a d-lui C.A. Rosetti că colegii numeroase ar fi dând reprezentanți mai buni.

Se 'nțelege cumcă ceea ce vede toată lumea, scopul și esența acestei reforme, nu numai că nu e mărturisită, ci se tăgăduiește chiar. Întărirea sistemului parlamentar o numesc dumnealor, când în realitate reforma nu-nsemnează decât punerea întregului corp electoral la dispoziția d-lui Ioan Brătianu, pentru ca să facă cu dânsul orice va pofti.

Am văzut deja cum d. Brătianu, pentru a se menține cu orice preț la putere, pune pe rând mâna pe toate ramurile

administrației publice, numind pretutindenea în frunte creaturile sale. Astfel am văzut cum plecarea regelui n-a servit decât pentru a-i pune în mână armata întreagă, în care azi deosebiții Pilați au cele mai mari roluri. Pentru a da asalt ultimelor rămășițe de independență a alegătorilor din colegiul I și II am văzut plouând pe capetele lor nevinovate sute și iar sute de decorații; deprecierea unui semn public de onoare i s-a părut d-lui I. Brătianu un preț foarte ieftin când e vorba ca, prin ultima lovitură dată organizării noastre, să-și cumpere absolutismul său politic.

Iar absolutismul său politic nu se pune deloc la cale pentru a realiza vreo mare idee de care căpățânele strâmte ale roșiilor nici nu sunt capabile, ci numai pentru a menține pe de-a pururea o bandă de exploatatori în posesiunea resurselor statului. Al doilea imperiu în Franța s-a servit în adevăr cu elemente incalificabile, dar totuși nu se poate tăgădui că guvernul avea și în afară și în lăuntru mari idei. În nimic nu va semăna guvernul personal al d-lui Brătianu cu acela al lui Napoleon III decât în corupțiunea și în înjosirea elementelor sale guvernamentale.

Față cu guvernele econoame, modeste, harnice ale Domnilor români de la 1821-1857, față cu guvernul de emancipare politică și socială a lui Vodă Cuza se va 'ncepe de-acum înainte, în zilele lui Carol îngăduitorul, a doua ediție a domniei fanarioților. Înjosirea de caracter și lingușirea slugoilor pe cari d. Brătianu i-a ridicat va fi singurul titlu de recomandare; orice merit, orice mișcare onestă a inimei și a conștiinței, orice virtute care dă vieții publice energie și claritate va fi proscrisă din mijlocul acestor oameni de rând, atât de rând precum numai infecțiunea proverbială a Orientului i-a putut produce.

Ave Cesar!

Când citim manifestul acestui comitet central ceea ce ne mai izbește este că o seamă dintre membri sunt oameni cari au

dovedit o mare înclinare la întreprinderi financiare hazardate, cari să-i facă a se îmbogăți repede și fără muncă. Văzând în frunte pe fondatori de-ai Creditului Mobiliar, pe antreprenori de-ai armatei, pe avocați ai statului etc., ne putem închipui ce teren al negrei specule și al jocului de bursă va fi România dacă d. Brătianu va izbuti să ajungă la îngenunchearea deplină a acestei nefericite țări.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro